

Van onder de wieken

Januari 2025

Molenzaken

De eerste van het nieuwe jaar.

Een moment om even terug te kijken naar het afgelopen jaar.

Ook is weer een en ander te vertellen over het wel en wee van Woldzigt.

Afgelopen jaar

De molen heeft het best wel een beetje moeilijk gehad. Niet voor niets staat een ingrijpende restauratie gepland voor het jaar 2026.

Dat betekent ook dat voor nu optredende problemen gekeken wordt naar wat ècht noodzakelijk is. Er wordt voorkomen dat meer kosten worden gemaakt dan strikt noodzakelijk is. De eigenaar (Het Drentse Landschap) wil zoveel mogelijk financiële middelen reserveren voor deze restauratie.

Alles bij elkaar heeft de molen wel minder vaak gedraaid in 2024 en dus ook heeft de bovenas (wiekenas) minder omwentelingen gemaakt dan we graag hadden gezien.

Op een rijtje:

- Eerste kwartaal 2934 in 17 uur
- Tweede kwartaal 40462 in 88,5 uur
- Derde kwartaal 7201 in 37,5 uur
- Vierde kwartaal 817 in 13 uur
- Totaal dus: 51414 in 156 uur

We zijn wel meer uren actief geweest op de molen, maar het gaat hier alleen om de uren waarbij de molen daadwerkelijk heeft gedraaid.

De stelling

Een van die zaken wat niet kan worden uitgesteld betreft de veiligheid voor zowel de molenaars als de bezoekers van de molen.

Het was al bekend dat een aantal stellingdelen (planken op de stelling) er slecht aan toe waren. Voorbeeld (van de allerslechtste):

Er is nog geen gevaar van er doorheen zakken, maar bijvoorbeeld kinderen kunnen wel bekneld raken met hun voeten.

Zo is er een heel aantal delen waarvan ook is gesteld dat die in verband met de veiligheid vervangen moeten worden.

Aangezien onze “vaste” molenmaker heel druk is met een hoeveelheid (ook belangrijke) werkzaamheden op andere molens is een andere molenmaker benaderd om hier mee aan de slag te gaan.

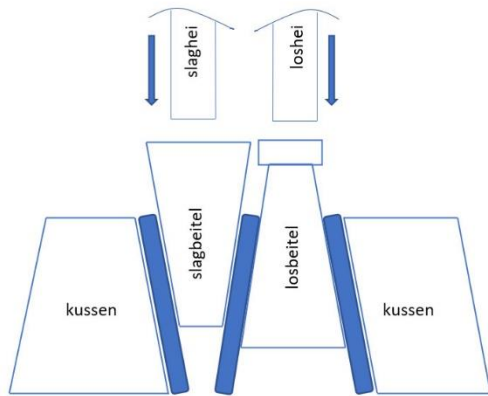
Inmiddels is een inventarisatie gemaakt van welke stellingdelen vervangen moeten worden en hoeveel meter hout daar in totaal voor nodig is.

Het is op dit moment nog niet bekend wanneer de klus wordt uitgevoerd.

De veer van de naslag

Een terugkerend probleem is de werking van de naslag en hoe de veer het houdt.

Even terug in de tijd (2023). De naslag (of de “laad”):

De naslag is de pers waar de olie uit het lijnzaad wordt gedrukt. Met forse klappen van de slaghei wordt de slagbeitel naar beneden geslagen. Daarmee wordt druk opgebouwd op de bulen met het gemalen lijnmeel (niet op deze tekening, maar aan elke kant van de twee kussen zitten twee van deze bulen).

Bij voldoende druk komt de olie er uit en wordt de slagbeitel “geschort” (in de hoogste stand vastgezet).

Om alles weer los te krijgen wordt daarna de losbeitel naar beneden geslagen met de loshei. De losbeitel wordt met een houten “veer” omhoog gehouden tijdens het opbouwen van de druk.

Deze veer zorgt er ook voor, dat als de losbeitel naar beneden wordt geslagen en er voldoende ruimte is gekomen, deze losbeitel weer vanzelf omhoog schiet.

De afgelopen twee jaar hebben we veel problemen gehad met de naslag. Tijdens het aanslaan van de slaghei ging de loshei vanzelf mee naar onder. De veer was hiervoor ineens niet sterk genoeg.

De oorspronkelijke veer is begin 2023 gebroken. Toen heeft de molenmaker een nieuwe veer gemaakt. Deze boog te veel door. Daarom werd er bovenop nog een extra versterking aangebracht.

In november 2023 begaf deze extra steunlat het:

Zo hebben we na verwijderen van het afgebroken stuk nog een tijd kunnen werken door onder de rand van de losbeitel tijdens het aanslaan een extra blok hout te plaatsen.

Maar uiteindelijk heeft dit het ook niet gehouden en bij het olieslaan op 6 december is de veer zelf gebarsten:

Het was nu natuurlijk maar wachten op het moment waarop hij het echt helemaal zou begeven.

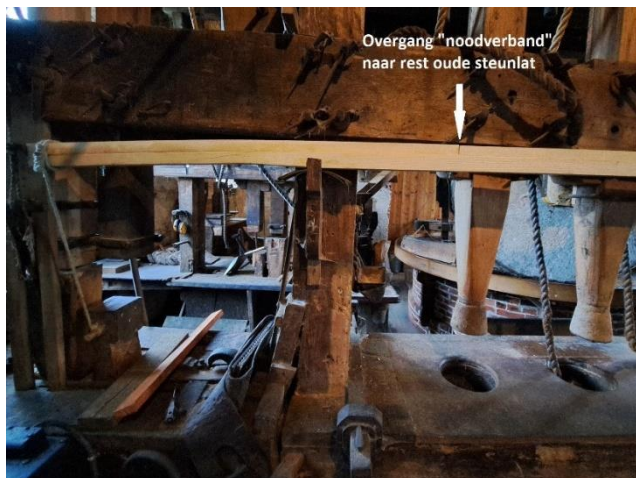
Voor een goede oplossing was ook nu de molenmaker nog te druk (in combinatie met de feestdagen van december). Dus: wat nu.

Voor dit soort veren wordt normaal gesproken ander hout (bijvoorbeeld essen) gebruikt dan vurenhout.

Toch heb ik er maar voor gekozen om met een 33 mm dikke vurenhouten lat een “noodverband” aan te leggen.

Helaas kon ik van de oude steunlat niet alles verwijderen (goed verlijmd). Maar hierbij het resultaat:

Hartelijke groet vanuit Roden,
de molenaar en molenaarsvrouw,
Dirk Magré en Wilma Bruin.

De vuurdoop was tijdens het olieslaan van 4 januari. De veer met noodverband heeft het gehouden!

Een definitieve oplossing zal nog wel even op zich laten wachten. Zeker als dit de komende tijd goed blijft gaan.

Goed voornemen voor 2025:

Vrijwilliger worden.

We blijven het maar herhalen. Als vrijwilligersorganisatie (ja iedereen, van bestuur tot olieslager, baliemedewerker, hulp bij tuinonderhoud, molengids, is hier vrijwilliger) kunnen we altijd versterking gebruiken.

Voel je hiervoor (of wil je met een van ons eens praten over de mogelijkheden), ga dan naar onze website: www.woldzigt-roderwolde.nl.

Daar staat boven in het menu de optie: "Aanmelden vrijwilliger". Als je daar op klikt krijg je meer informatie over alle verschillende activiteiten waar je een bijdrage aan kunt leveren.

Activiteiten de komende periode:

- En even wat verder vooruit kijkend:
  - za 1 februari olieslaan
  - za 1 maart olieslaan
  - za 5 april olieslaan
  - za 12 april grote schoonmaak?